

TALOUSARVIOALOITE 709/2006 vp

Määrärahan osoittaminen vanhusasiamiehen viran perustamiseen

Eduskunnalle

Useille yhteiskunnan aloille on viime vuosina perustettu asiamiesvirkoja neuvomaan ja valvomaan asiakkaiden lakisääteisten oikeuksien toteutumista. Asiamiehet myös tiedottavat asiakkaitensa oikeuksista. Tällä hetkellä on olemassa jo lapsi-, potilas-, sosiaali- ja vammaisasiamiehen virat. Suomessa ei vanhuksilla ole vielä olemassa omaa asiamiestä. Lähin esimerkki vanhusasiamiehen virasta löytyy Tukholmasta, jossa kaupunki on perustanut viran edistämään vanhusten hyvinvointia ja tuomaan esiin ikäihmisten näkökulman päätöksentekoon.

Vanhushoidon heikentyneestä tilasta on viime aikoina keskusteltu paljon. Yksi ongelma-kohta on se, että suomalaisilta vanhuksilta puuttuu tuhansia hoitajia. Varsinkin isojen kaupunkien suurissa vanhainkodeissa hoitajien määrä on aivan liian pieni. Suositusten mukaan hoitajia tulisi olla vähintään yksi kahta vanhusta kohden. Valitettavasti kaikissa kunnissa suositusten taso ei täyty.

Nyky-yhteiskunnassamme on liian usein valalla ikävä käytäntö, jonka mukaan esimerkiksi hoitajapulaan ja muihin havaittuihin ongelmiin puututaan vasta, kun niistä valitetaan tai viranomaistaho ilmoittaa, että ongelmiin on puututtava. Henkilöstön, vanhusten ja heidän omaistensa valitukset eivät näytä riittävän. Asioihin puututaan vain ja ainoastaan silloin, kun voimassa olevat käytännöt todetaan laittomiksi.

Vanhusasiamiehen tai vanhusasiainvaltuutetun viran perustaminen onkin hyvin tarpeellinen toimenpide. Asiamies seuraisi lakisääteisten vanhuspalveluiden laadun toteutumista tekemällä käyntejä erilaisiin hoitolaitoksiin ja palvelutaloihin, raportoimalla päättäjille vanhuspalveluiden tilasta ja tekemällä palveluihin muutos- ja parannusehdotuksia. Auttamalla vanhuksia löytämään heille sopivan hoitomuodon vanhusasiainvaltuutettu tukisi vanhusten itsenäistä selviytymistä.

Vanhushuollon nykytilanne on ongelmallinen, koska kunnissa suositukset ovat usein toissijaisia säästöjä tavoiteltaessa. Vanhusväestön oikeuksien toteutumista valvovalla, keskitetyllä ja kokopäivätoimisella asiamiehellä olisi mahdollisuuksia puuttua vanhushuollon ongelma-kohtiin.

Vanhusasiamiehen toimiston perustaminen on välttämätöntä, jotta vanhusten asemaa ja heidän oikeuksiaan nyky-yhteiskunnassa voidaan tämän hetkistä paremmin valvoa ja edistää.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2007 talousarvioon momentille 33.01.21 lisäyksenä 300 000 euroa vanhusasiamiehen viran perustamiseen.

TAA 709/2006 vp — Annika Lapintie /vas

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Annika Lapintie /vas